

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.
Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisorile nerulate se refuză. — Articolele nepublicate nu se însoțesc.

INSERȚIUNILE:

Un șir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil.
pentru a doua-și a treia oară câte 20 fil.
Pentru inserate mai mari după învoială.

Pace la răsărit

(x) Pe lângă toate piedecile numeroase și grele, puse în calea tratativelor cu marea Rusie și cu mica România, nădejdea de pace s'a împlinit.

În 3 Martie 1918 s'a semnat la Brest-Litovsk: tratatul păcii între Germania, Austro-Ungaria, Turcia și Bulgaria de-o parte și întru Rusia de altă parte.

Situația militară deplorabilă și raporturile încurcate interne, — sau, în două cuvinte, *neapărată nevoie*, — au făcut pe stăpânitorii dela Petrograd să grăbească în mod neobișnuit înțirarea la învoială cu puterile centrale.

Războiul nostru cu Rusia s'a sfârșit. O dinastie este detronată. Impăria, care era cea mai mare din lume, începe a da naștere la state nouă și neafărațoare, formate din corpul său propriu.

Acum se învederează și mai mult fatala greșală, săvârșită de țarul Nicolae II, care în deplin acord cu ideile omenilor din împrejurimea sa, a socotit că cel mai potrivit mijloc de potolire a mișcărilor «primejdoase» din întinsa împărăție este trimiterea în război a supușilor credințioși.

Nemulțumirile și energiile, adunate în suflulete acestor supuși, ca să nu explodeze și să amenințe domnia Romanovilor și să favorizeze săi, trebuiau — după pilda înaintașilor — abătute și descărcate în altă parte: la 1905 în războiul cu Japonia, la 1914 în luptele uriașe cu Germania și Austro-Ungaria.

Socotela domnilor nu se dovedise tocmai bună nici în 1905. Și, cu toate acestea, vechii stăpânitori ai Rusiei au continuat să și închidă ochii, încrezându în puterea armelor de foc și în alipirea țărânilor către dinastie.

Războiul s'a pornit în 1914 cu ușorătatea dela 1905.

Acum însă mișcările revoluționare, neizbutite mai înainte, dau ca rezultat alungarea țarului desnot de pe tronul rusesc, înlocuirea lui cu un guvern revoluționar, și descompunerea unei împărțiri sătule de domnia țaristă și de păcatele ei.

Trei state nouă independente ar fi până acum așa zicând întemeiate: Ucraina, Finlanda și Polonia. Ministrul de externe, contele Czernin, a spus în delegații, că Polonia poate să hotărască asupra sorții sale, așa cum dorește poporul polon, fără nici o înfrângere din partea monarhiei.

În Germania asemenea este mai puternic curentul, care în interesul păcii durabile și pentru a nu da nouă nutremânt gândurilor de revanșă, stăruiește pentru pace fără anecștiri și fără despăgubire de război.

Cu raport la regatul român, diplomația austro-ungară a accentuat de nou, că n'are de scop să ruineze România în interesele sale naționale de existență; ci, îndrumând statul român în direcția menirii sale istorice voiește să pună temeiuri nouă pentru o dezvoltare sănătoasă a țării românești.

Sub puterea faptelor dela Brest-Litovsk din 3 Martie va urmă repede și pacea cu Bucureștii.

Demersurile diplomatice cu Rusia și cu România au trebuit să iasă aici; deoarece la spatele acestor demersuri se găsea și — Hindenburg.

Dar, tot așa de adevărat rămâne și aceea, că o nouă amănare putea să devie foarte funestă, cu deosebire pentru o țărișoară cum este România.

Tratativele cu România După telegrame cu data de 5 Martie dela Berlin, tratativele de pace cu România decurg favorabil și în scurt timp au să fie terminate.

O parte a delegațiilor austro-ungari și germani a plecat dela Brest-Litovsk la București, unde a sosit în 5 Martie seara. Contele Czernin și secretarul de stat Kahlmann au semnat în București tratatul de pace cu Rusia.

Se crede, că guvernul Averescu va fi înlocuit prin un guvern Marghiloman — Carp — Beldiman.

Chestiunea de naționalități

— Declarațiile unui fost ministru —

Deputatul Székely Ferenc, fost ministru de justiție, a ținut în ședința a opta, din 27 I. l. r., a comisiunii pentru examinarea proiectului de reformă electorală, o vorbire mai lungă în care s'a ocupat în deosebi cu chestiunea naționalităților.

Vorbirea deputatului Székely, vrednică de toată atențiunea, cuprinde în partea aceasta următoarele:

Voiesc să mă pronunț despre așa numita *primejdie de naționalități*. În patria noastră nu există, slavă Domnului, primejdii de naționalități. Maghiarii se găsesc astăzi — dacă

nu socotim pe croați — în majoritate absolută, se bucură de-o cultură superioară, sănt mai avuți și țin în mână lor administrația și justiția.

Afară d'aceasta, este fapt istoric că popoarele cu care trăim împreună, pe lângă toată diferența de limbă, și cu toate năzuințele lor culturale deosebite, au avut nevoie în curs de veacuri, și vor avea și în viitor, de conducerea politică a maghiarilor. Și, tocmai din acest punct de vedere, este de însemnătate foarte mare, ca popoarele să fie *mulțumite*.

În mijlocul războiului universal, și în urma importanței hotărâtoare a proiectului de lege din fața noastră, trebuie să cercetăm: am dat oare puțința, ca mulțumirea naționalităților să se ivească, să se susțină și să se întărească? Și, dacă n'am dat puțința aceasta, vom fi oare în stare să suplinim la timpul negrija noastră?

Răspunsul meu la prima întrebare este, că durere n'am căutat d'ajuns să facem naționalitățile să se simțască mulțumite. În viața socială, mai ales în ținutul de răsărit al țării, am stat în general la o parte, limba lor n'am învățat-o (Mișcare), și le-am tratat ca elemente, care nu-s tocmai de-o seamă cu noi.

Aceasta a produs multă amărăciune și a înstrăinat de cercurile noastre numeroși indivizi nemaghiari, culți și cu bune gânduri pentru noi.

Altă mare greșală am făcut prin aceea, că elementele care se păreau mai capabile și mai de încredere, nu le-am primit decât rar și excepțional în tagma funcționarilor de stat și municipali.

FOIȘOARA

Suferințe

— Povestire după M. Úböl —

(Urmare).

— Eu însă repet, domnul meu, — zise doctorul, — că poți să-mi pui aici toate comorile lumii, și n'o să mă hotărășesc să fac o operație într'un țesut pe care-l găseș perfect sănătos.

— Dar dacă v'o cer eu?

— Nici atunci nu. Fîndcă cîntea și conștiința profesiei mele nu-mi permit să mă expun ca toată lumea să spună, despre dumneaece că ai fost un idiot, iar despre mine că m'am lăsat îndemnat de lăcomia unui bilet de o mie, sau că am fost și eu un prost care n'am cunoscut că aci nu era nici o indicare de operație.

— Bine, Atunci o să fac altfel. Iată aci este cutitul, — o să-mi fac operația eu însumi. N'o voi reuși așa de bine, cu mîna stîngă și fără cunoștințe de anatomie, — dar pe urmă, ceea ce voi strica eu, tot știința d-voastră are să vină să îndrepteze...

— Doctorul nu putuse opri pe ciudatul pacient să pună mîna pe un cutit de pe masa de operație. Când îl văzu hotărât să taie, și poate prin atingerea unei artere să-și facă un rău și mai mare:

— Stai! — zise, — să-ți fac dar operația pe care mi-o ceri... În definitiv am să fac lucrul așa ca cel puțin să nu-ți strice. Aide, fie.

Se gîndea că acum era chipul cel mai potrivit de a scăpa de acest nebit, și de a-l scăpa și pe el de un act smintit ce ar fi putut să-i devie fatal.

— Privește în lături, îi zise. Dar străinul stăruia să urmărească operația cu ochii lui, și nu se arătă de loc emoționat la curgerea sîngelui; ținea să arate anume locul, unde, și până unde cerea să i se facă operația.

Doctorul respiră ușurat, după ce făcuse extirparea în locul arătat și aplică un pansament după toate regulile artei. Dar și mai mulțumit păru pacientul.

— Acum nu te mai doare? întrebă omul științei.

— Nu, — mi-ai luat ca și cu mîna oare durere, — zise cu ochii strălucitori de mulțumire. Cu acele câteva picături de sînge ce au curs sub cutit, s'a scurs parcă că orice durere din trupul meu tradit. S-a ca rănescut. Nu mai sufer. Vă datoresc mîntuirea mea...

Cu adevărat, întregă înfățișare a străinului se schimbase. În locul expresiei de durere intolerabilă, făcî-i arăta acum o mulțămire zîmbitoare și plină de recunoștință. Fruntea, încrețită înainte, era iarăș senină, privirea scînteia ca a unui om revenit la

dorul și p'ăcerea vieții, — eră cu un cuvînt cu totul alt, în înfața medicului.

Întinse mîna stîngă, liberă, omului de știință și cu o întinare plină de bucurie, îi zise:

— Primiți mulțumirile mele cele mai sincere. Mi-ți făcut un bine ce nu se poate compara nici pe departe cu mica răsplăt ce mi-am permis să vă ofer. Dar sper că voi găsi mijlocul de a vă arăta recunoștința mea întregă mai târziu.

Doctorul nu împărțisea aceste păreri și nu voi să primească cu nici un preț hîrtia de o mie. Străinul o lăsa totuși, spunându-i s'o dea din pînă lui pentru vreo-o operă de binefacere, și se departă brusc.

Au trecut după aceasta vreo-o câteva săptămîni, când într-o dimineață, tot la o oră neobișnuit de matinală, doctorul fu înștiințat, că iarăși a venit clientul cel misterios.

Medicul îl primi iarăși numai decăt, și văzu în față-i din nou aceeași fință suferință din rîndul trecut. Omul abea se putea ține pe picioare, și cum intră cîză pe un fotoliu, gemînd ca în ceasul morții.

— Ce s'a mai întîmplat iar? întrebă doctorul.

— Operația n'a fost făcută d-stul de adănc, gemu cu o voce abea înțeleasă nevrozicată. Durerile mi-au revenit, — și mai îngrozitoare decăt înainte. Brațul mi-e ca și paralizat. Am suferit, înveid să vă mai supăr, și zicîndu-mi că poate fost acest

va pătrunde în sfîrșit adănc, până la inimă sau la creier și va pune c'păt și vieții aceleia chinuile. Dar nu s'a întîmplat așa; răul acesta nu vrea să mă omoare, vrea numai să mă tortureze. Dar nu pot să-l suport, e peste închipuirea omească. De aceea am venit să cer o operație nouă, mai adănc, poate voi scăpa de chinuri.

Medicul desfăcu pansamentul. Mica rană făcută la prima operație era complet vindecată; nici o complicație nu se întreduse, — nimic nu arăta că ar fi putut să se pornească vre-un proces morbid; pulsul era regulat, nici urmă de frigruri sau de vre-o inflamație.

— E ceva cu totul inexplicabil — zise doctorul ca pentru el însuși. În lunga mea carieră de medic nu mi s'a întîmplat să mai dau peste asemenea caz.

— Da, mi dai seama că e ceva ce nu încapă în mintea omească, — gemu bolnavul; — dar eu sufer, acesta este adevărul; care să fie cauza? de ce să cercetăm?

— Scăparea nu poate fi decăt într-o nouă operație. Trebuie să mi-o facă.

Chibzînd, doctorul își zise că în cele din urmă o repetare a operației nici decum primejdioasă, era cu adevărat soluția cea mai la îndemînă pentru a calma pe ciudatul pacient. Luă cutitul și făcu o tăietură mai profundă. Ca și întîia oară, făcî necunoscutului lui la vederea micilor scurgeri de sînge, o expresie de

„CRIȘANA“

Institut de credit și de economii, societate pe acțiuni în Brad — takaré- és hitelintézet részvénytársaság Brádon.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «CRIȘANA», sunt invitați prin aceasta la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Brad, Joi în 28 Martie n. 1918, la ora 2 $\frac{1}{2}$ d. a., în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constituirea.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, bilanțul anului 1917 și distribuirea profitului curat.
3. Integritatea direcțiunii și alegerea comitetului de supraveghiere.

Se atrage atențiunea domnilor acționari asupra următoarelor dispozițiuni din statute:

§ 21 al. 2. «Femeile se reprezintă prin plenipotenți, minorii prin tutorii, curanzii prin curatorii lor, societățile, corporațiunile și institutele prin reprezentanții lor legali, chiar dacă aceștia din urmă nu ar fi acționari». § 22. «Numai acei acționari au drept de vot, cari sunt trecuți ca proprietari de acțiuni în cărțile societății cu cel puțin 6 luni înainte de adunare și cari își depun cu 24 ore înainte de aceasta, pe lângă revers acțiunile lor, eventual și dovezile de plenipotență a casa societății, eventual la locurile destinate de direcțiune. Avizul despre depunerea acțiunii la locurile destinate are să sosească cu 24 ore înainte de ținerea adunării».

În legătură cu cele cuprinse în §-ul din urmă notificăm, că pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și extradaerea documentelor despre depuneri s'au designat toate institutele cari sunt membre la «Solidaritatea» din Sibiu.

Brad, la 16 Februarie st. n. 1918.

1—1 (43)

Direcțiunea.

Activa — Vagyon.

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1917. — Mérleg-számla 1917 december hó 31-én.

Passiva — Teher.

	Cor. fl.
Cassa — Pénzkészlet	33,490-40
Capitale elocate la alte bănci — Más intézeteknél elhelyezett tőkék	1,175,858-15
Cambii — Váltók	625,575—
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	269,023-58
Obligațiuni cu cavenți — Kötvény kölcsönök	82,945—
Lombard — Értékpapírokra	2,252—
Efecte — Értékpapírok	328,500—
Realități — Ingatlanok	136,000—

2,653,710-13

	Cor. fl.
Capital societar — Részvénytőke	400,000—
Fond general de rezervă — Általános tartalék	241,445-08
Fond special de rezervă — Külön tartalék	40,001-83
Fond de pensie — Nyugdíjalap	84,251-62
Depozite spre fructificare — Betétek	1,751,713-12
Depozite de cassa — Pénztári illetékek	26,571-89
Creditori — Különlétele követelő számla	9,113-28
Contribuție la depuneri — Hátralékos tőkekamatadó	2,895-35
Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	2,096—
Interese tranzitoare anticipate — Átmeneti kamatok	47,161-25
Profit curat — Tiszta nyereség	48,460-71

2,653,710-13

Debit — Vesztesség.

Contul Perdere și Profit. — Vesztesség és nyereség számla.

Credit — Nyereség

	Cor. fl.
Interese pentru depuneri spre fructificare — Betétkamat	59,344-35
Interesele fondului de pensie — Nyugdíjalap kamata	3,911-99
Salare — Fizetések	11,773-11
Bani de cvartir — Lakbér	1,175—
Diverse spese — Különlétele költségek	9,316-27
Chirie — Házbér	600—
Marce de prezentă — Jelenléti díjak	528—
Contribuție — Adó	15,873-87
Dare după interese de depuneri — Betétkamatadó	5,934-44
Profit curat — Tiszta nyereség	48,460-71

156,917-74

Interese — Kamatok:

	Cor. fl.
dela cambii — váltók után	66,946-20
dela imprumuturi hipotecare — jelzálogos kölcsönök után	22,340-61
dela obligațiuni cu cavenți — kötvénykölcsönök után	7,681-99
dela capitale elocate la alte bănci — más intézeteknél elhelyezett tőkék után	32,783-19
dela efecte — értékpapírok után	7,422-03
Chirii și alte aranzi — Házbérek és egyéb hasonberek	11,039-38
Provițiuni — Jutalékok	8,704-34

156,917-74

Brad, la 31 Decembrie 1917. — Brád, 1917. évi december hó 31-én.

Ghișa m. p., director executiv substituit — vezérigazgató helyettes.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Vasile Damianu m. p., Cornel Lazar m. p., Dr. Nicolae Robu m. p., Aron Roman m. p., Virgil Bulz m. p., P. Rimbaș m. p., Nicolae Bedea m. p.
prezident — elnök. vice-prezident — alelnök.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELO BIZOTTSÁG:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte. — Alulról felügyelő bizottság a jelen számlákat átvizsgálta és helyesnek találta.

Brad, la 25 Februarie 1918. — Brád, 1918. évi február hó 25-én.

I. Perianu m. p.

Nicolau Popp m. p.

Ioan Imperat m. p.

Andron Bogdan m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere. — A felügyelő bizottság jelentése.

Onorată adunare generală!

În decursul anului trecut am ținut mai multe scontrări, cu cari ocazii ne-am convins despre corecta administrare a institutului.

Bilanțul încheiat cu finea anului 1917 cu un profit curat de K 48,460-71 l-am controlat și aflat exact.

Vă propunem deci: a) să binevoiți a aproba bilanțul, b) a distribui profitul curat în conformitate cu propunerile direcțiunii, la cari și noi ne alăturăm și c) a da pentru anul 1917 atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere absolutului.

Brad, la 25 Februarie 1918.

I. Perianu m. p.

Andron Bogdan m. p.

Ioan Imperat m. p.

Nicolau Popp m. p.

Redactor responsabil Dr. Theodor Comsa.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Meghívó.

A «CRIȘANA» takaré- és hitelintézet, részvénytársaság részvényesit tisztelettel meghívjuk 1918. március 28-án délután 1/3 órákor, Brádon az üzlethelységében megtartandó

X-ik rendes közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés alakulása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése az 1917 évi mérleg megállapítása és a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
3. Az igazgatóság kiegészítése és a felügyelő bizottság megválasztása.

Felhívjuk a t. részvényesek figyelmét az alapszabályok következő intézkedésére: 21. §. 2. bek. «A nők szavazataikat meghatalmazás útján gyakorolják, a gondnokokat gondnokok, erkölcsi, jogi személyeket, az intézeteket törvényes képviselőik, még az esetben is ha utóbbiak nem volnának részvényesek». 22. §. «Szavazattal csak azon részvényesek bírnak, kiknek ebbeli minősége a társaság könyveibe legalább 1/2 évvel a közgyűlés határnapja előtt be lett vezetve, s a kik részvényeiket, illetve meghatalmazási okmányukat a közgyűlés megtartása előtt, legalább 24 órával az intézet pénztáránál, illetőleg az igazgatóság által megnevezett helyeken le teszik, utóbbiaknál eszközölt letételekről szóló elismervények azonban a közgyűlés előtt legalább 24 órával az intézethez meg kell érkeznie, különben elkesztettek tekintetik».

Ezen utóbbi §-ban foglaltakra való tekintettel értesítjük a t. részvényeseket, hogy a részvényeknek letétlenül elfogadásra az összes intézetek melyek a nagyszabeni «Solidaritata» tagjai, fel vannak hatalmazva.

Brád, 1918. évi február hó 16-án.

Az igazgatóság.